

Ajuntament
de Barcelona

Comuns urbans

*cap a l'ús i la gestió
comunitària d'allò públic*

Regidoria de Participació i Districtes

Octubre 2017

Comuns urbans – d'on partim

- **Demanda ciutadana creixent** per disposar d'espais i recursos públics gestionats de forma participativa, des de i per a la comunitat.
  - Polítiques públiques existents com **Gestió Cívica**, **cessió de locals**, i **Pla BUIITS**, que no responen a tots els reptes ciutadans.
  - **Més reclam de capacitat d'autonomia i autogestió**; més **garanties** i facilitats per a les comunitats; avançar cap a un model de **coresponsabilitat**.
- S'entén com una oportunitat per la **construcció d'institució des de a baix**, a partir de la intersecció entre allò comú i allò públic.
-

N

Comuns urbans- què és

- **Creació de nova institucionalitat comunitària. Devenir comú d'allò públic, esdevenir institució d'allò social.**
- **Patrimoni ciutadà és una estratègia de democratització i comunalització de lo públic i una estratègia d'articulació i institucionalització d'allò social i comunitari. Per un costat, canvis en la forma d'operar del sector públic que cedeix temporalment recursos a comunitats. El poder d'autoregulació és reconegut per part de les autoritats públiques, a partir de garantir una sèrie de criteris en el que és una garantia de l'ús i el gaudir col·lectiu del recurs.**
- **Per altre banda, es promou que la comunitat generi les seves pròpies estructures. Estem parlant com allò social es converteix en institució. Les comunitats o col·lectius guanyen força i reconeixement institucional a l'establir una aliança amb l'estat.**

C

Comuns urbans– cap on anem

L'Ajuntament de Barcelona impulsa el programa de Patrimoni Ciutadà d'ús i gestió comunitàries:

- Amb els objectius d'impulsar i consolidar processos d'ús i gestió comunitària de patrimoni públic municipal.
  - A través de la construcció d'un marc institucional i normatiu que permeti reconèixer, posar en valor i promoure aquestes experiències ciutadanes d'autogestió i ús comunitari d'allò públic.
  - Un marc que es vol construir amb la participació de les comunitats, entitats socials i persones que formen part de les dinàmiques comunitàries en els barris de la ciutat.
-

Patrimoni Ciutadà – objectius

- Construir un marc que permeti **reconèixer, posar en valor i promoure els comuns urbans** a la ciutat des de l'Ajuntament de Barcelona.
  - Incentivar i acompanyar processos d'experimentació en recursos de titularitat pública i utilitats col·lectives, sempre i quan es garanteixi una **governança democràtica, transparent, participada i oberta**.
  - Consolidar un **marc normatiu** que permeti i incentivi projectes d'ús i gestió comunitària de béns i serveis públics. Un marc que a més **reconegui la naturalesa autogestionària** d'aquests projectes, protegeixi el seu valor i permeti el seu ple desenvolupament.
-

Comuns Urbans

Patrimoni Ciutadà

Cessió de béns patrimonials de titularitat pública – edificis / locals / solars – a entitats sense ànim de lucre per el seu ús i gestió de forma comunitària

Taula Patrimoni Ciutadà

Instrument administratiu per a la cessió del patrimoni sota criteris d'adjudicació comparats.

Solars

Locals

Verd Comú

Conveni renovat

Pacte renovat entre comunitats i ajuntament, per a l'establiment de les condicions de les cessions i del seu seguiment.

Catàleg Patrimoni Ciutadà

Oficina Patrimoni Ciutadà

Gestió Comunitària de serveis

Gestió comunitària de serveis públics municipals susceptibles de gestió indirecta, per part d'entitats sense ànim de lucre

Gestió cívica

Aquells casos dins els programes de Gestió Cívica que compleixen els criteris

Comitès Cívics

Fàbriques creació

Parcs i Jardins

Casals de Barri

Equip. esportius

Altres serveis

Conveni renovat

Pacte renovat entre comunitats i ajuntament, per a l'establiment de les condicions de la gestió indirecta comunitària de serveis municipals

criteris

Principis i criteris que comparteixen els programes de Comuns Urbans -> identifiquen les experiències de gestió comunitària de béns i serveis públics

Indicadors

Paràmetres que permeten valorar el compliment dels criteris en projectes comunitaris des d'una perspectiva reproductiva (no profitiva) i d'impacte en l'entorn.

Balanç Comunitari

Eina d'auto-avaluació que ajuda a mesurar la dimensió reproductiva i l'impacte en la comunitat de les experiències de gestió comunitària

Governança Ciutadana

Espai de governança del programa de Patrimoni Ciutadà / comuns urbans, participat per les entitats i col·lectius per dotar-lo de control ciutadà, seguint i rendició de comptes democràtics

Mateixa Governança Ciutadana?

Patrimoni Ciutadà

*Cessió de recursos de titularitat pública – edificis / solars –
a entitats sense ànim de lucre per al seu ús i gestió de forma comunitària*

Taula Patrimoni Ciutadà

Instrument administratiu per a la cessió del patrimoni (format per diferents àrees de l'Ajuntament) sota criteris d'adjudicació compartits, i amb un procediment clar i transparent.

Conveni renovat

Pacte renovat entre comunitats i ajuntament, per a l'establiment de les condicions de les cessions i del seu seguiment

Catàleg Patrimoni Ciutadà

Oficina Patrimoni Ciutadà

Balanç Comunitari

Eina d'auto-avaluació basada en la metodologia de Balanç Social que ajudi a mesurar l'impacte en la comunitat

Òrgan de Participació

Òrgan participat per les entitats i col·lectius per dotar de control ciutadà, seguiment i governança democràtica el programa de Patrimoni Ciutadà.

Patrimoni ciutadà – què aporta?

- **Relació d'horitzontalitat entre el teixit associatiu i l'Administració.**
  - Acord de responsabilitats i drets, entre govern i societat organitzada/societat civil. La cessió del bé (i del servei)

S'estableix:

- Pacte a partir d'un conveni (de cessió i/o de col·laboració)
  - Criteris d'adjudicació i definició d'un Balanç Comunitari.
  - Espai d'interlocució permanent entès com un espai de traspàs d'informació i de seguiment del projecte.
  - Disposar d'un cens i catàleg públic, accessible i transparent dels béns públics
  - Governança participativa del patrimoni públic
-

Principis del Balanç Comunitari

Criteris bàsics

- Interès comunitari (retorn social)
- Arrelament i vincles territorials
- Obertura, accessibilitat i lliure adscripció
- Democràcia interna i participació
- Sostenibilitat i autosuficiència
- Transparència, rendició de comptes i comunicació

Bones practiques

- Compromís amb la qualitat laboral
- Defensa dels drets humans
- Criteris d'igualtat i no discriminació
- El compromís amb la sostenibilitat ambiental
- Compromís social de les organitzacions (ESS, comerç local i just, participació a xarxes, finances ètiques, llicències no privatives i programari lliure).

En construcció

Propers espais de debat

- **22 d'octubre:** Taller “*El Balanc Comunitari, des de la pràctica quotidiana*”, coordinat per la Xarxa d'Espais Comunitaris (XEC) en el marc de la FESC (Fabra i Coats)
  - **10 Novembre:** Taller “*Gestió de l'espai públic i el nou conveni de patrimoni ciutadà*” dins del marc d'Energies Comunitàries.
  - **21 de novembre:** Jornada “*Comuns Urbans: cap a la gestió comunitària dels béns i serveis públics*”
    - Conferència
      - Comunalització d'allò públic. **Experiències a Europa**
      - L'abordatge dels comuns urbans des de l'Ajuntament de Barcelona.
    - Tallers
      - **Balanç comunitari:** Com mesurem valors comunitaris i el seu retorn social?
      - **Quina governança pel Patrimoni Ciutadà?**
-